

**Către: Ministerul Agriculturii
și Industriei Alimentare**

Nr. 31-26/AD din 23.03 2026

Ref.: Proiect de Lege privind practicile neloiale dintre întreprinderi în cadrul lanțului de aprovizionare agricol și alimentară

Asociația Businessului European (EBA) salută obiectivul proiectului de lege de a preveni practicile comerciale neloiale în cadrul lanțului de aprovizionare agricol și alimentară și de a contribui la alinierea cadrului național la principiile Directivei (UE) 2019/633. EBA susține necesitatea unui cadru juridic care să protejeze furnizorii vulnerabili, în special producătorii agricoli și întreprinderile mici și mijlocii, și care să asigure relații comerciale mai echitabile și o funcționare sănătoasă a pieței.

În același timp, EBA reunește membri care activează pe diferite segmente ale lanțului valoric, inclusiv producători, importatori, distribuitori și comercianți. Din acest motiv, poziția Asociației nu urmărește favorizarea unei categorii contractuale în raport cu alta, ci promovarea unui cadru legal echilibrat, predictibil și proporțional, care să combată practicile comerciale neloiale fără a introduce intervenții excesive în libertatea contractuală, în formarea prețurilor și în funcționarea eficientă a pieței.

În urma consultărilor cu membrii săi, EBA constată că proiectul, în forma actuală, conține o serie de prevederi care depășesc cadrul și obiectivul Directivei (UE) 2019/633, creează riscuri de suprapunere cu legislația existentă și pot genera efecte adverse asupra competitivității, investițiilor, stabilității lanțurilor de aprovizionare și, în final, asupra consumatorului. Din această perspectivă, considerăm că proiectul necesită o revizuire atentă, pentru a asigura coerența cu dreptul UE, proporționalitatea intervențiilor și aplicabilitatea practică a normelor propuse.

Unul dintre cele mai importante aspecte semnalate de membrii EBA vizează regimul sancționator. Mai multe companii au atras atenția că amenzile calculate procentual din cifra de afaceri, inclusiv pentru prima abatere, pot deveni excesive chiar și în cazul unor încălcări minore sau administrative și pot crea un climat de impredictibilitate juridică și risc investițional. În opinia noastră, sancțiunile trebuie să fie efective și descurajatoare, dar și strict proporționale cu gravitatea faptei. În acest sens, considerăm că pentru prima abatere și pentru încălcările minore ar fi mai adecvat un quantum fix, într-un interval rezonabil, iar amenzile procentuale ar trebui rezervate încălcărilor grave sau repetate. Totodată, plafonul aplicabil pentru abaterile repetate ar trebui reexaminat, astfel încât regimul sancționator să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea scopului legii.

În aceeași logică, membrii EBA au semnalat că dreptul civil și cadrul juridic existent oferă deja instrumente relevante pentru sancționarea neexecutării obligațiilor contractuale, inclusiv dobânda de întârziere, penalitățile contractuale și despăgubirile pentru prejudiciu. Din acest

motiv, noul regim sancționator trebuie corelat atent cu cadrul legal existent, pentru a evita suprapuneri, disproporționalitate și riscul unei duble sancționări pentru aceeași situație juridică.

Considerăm, de asemenea, că proiectul ar trebui să includă un mecanism procedural de soluționare amiabilă a disputelor înainte de aplicarea sancțiunilor. O asemenea etapă ar crea un cadru mai echilibrat, orientat spre prevenție și conformare voluntară, și ar permite părților să clarifice neînțelegerile și să remedieze eventualele situații litigioase fără recurgerea imediată la intervenția autorității. O astfel de soluție ar contribui la reducerea litigiilor, la degrevarea instituțiilor competente și la menținerea unor relații comerciale funcționale și stabile.

În ceea ce privește plafonarea reducerilor comerciale, consultările cu membrii EBA au evidențiat existența unor poziții divergente. O parte dintre membri consideră că plafonarea este necesară pentru a limita presiunile excesive asupra producătorilor și pentru a proteja furnizorii locali, în special pe cei cu putere de negociere redusă. Alți membri consideră însă că această măsură nu se regăsește în Directiva (UE) 2019/633 și constituie o intervenție directă în mecanismul de formare a prețului de achiziție, cu riscul de a reduce flexibilitatea comercială, eficiența lanțului de aprovizionare și capacitatea operatorilor de a organiza promoții și politici comerciale adaptate realităților pieței.

Având în vedere aceste poziții diferite, EBA nu propune tratarea acestei chestiuni într-o logică rigidă, ci recomandă reexaminarea prevederii în cadrul unor consultări suplimentare și evaluarea unor soluții alternative, mai flexibile și mai previzibile, care să protejeze furnizorii fără a distorsiona nejustificat negocierea comercială și formarea prețului. În acest sens, ar putea fi examinată posibilitatea introducerii unor mecanisme contractuale clare și obiective de ajustare a prețului, bazate pe indicatori relevanți, precum evoluția costurilor de producție, a materiilor prime, a energiei, a transportului sau a altor factori care influențează costul produsului, însoțite de obligația de negociere de bună-credință în cazul unor variații semnificative ale acestor factori.

Un alt subiect sensibil privește regimul retururilor. Membrii EBA au semnalat că modificarea regulilor privind retururile, inclusiv extinderea plafonului temporal până la jumătate din termenul de valabilitate, poate genera efecte neintenționate și poate încuraja risipa alimentară. În opinia noastră, această prevedere necesită o reanalizare pentru a evita rigiditățile excesive și pentru a permite gestionarea eficientă a stocurilor în funcție de specificul produselor și al relațiilor comerciale. În acest context, ar putea fi avute în vedere fie revenirea la regula de 1/3 din termenul de valabilitate, prevăzută în legislația națională existentă, fie o formulare mai flexibilă, care să lase condițiile de retur în sfera contractului negociat între părți, cu respectarea principiilor de echitate și prevenire a risipei.

De asemenea, mai mulți membri au exprimat preocupări serioase privind prevederile referitoare la obligația de listare a produselor, interdicția refuzului de listare și limitarea delistării. În opinia acestora, o asemenea abordare riscă să transforme protecția împotriva refuzului abuziv de a contracta într-o obligație generală de a contracta, ceea ce poate afecta libertatea comercială, strategia de sortiment, eficiența logistică și capacitatea operatorilor economici de a răspunde cererii reale a consumatorilor. EBA consideră că aceste prevederi trebuie reanalizate, astfel încât

proiectul să prevină abuzurile reale fără a crea obligații disproporționate și sarcini administrative excesive.

În aceeași ordine de idei, au fost ridicate și obiecții cu privire la interdicția generală de a vinde sub cost și la definiția largă a costului produsului. Mai multe poziții primite au arătat că o asemenea abordare poate produce efecte similare unei stabiliri indirecte a unui preț minim de revânzare, depășind obiectivul Directivei, care nu urmărește reglementarea marjelor, a prețurilor de revânzare sau a politicilor promoționale, ci doar combaterea anumitor practici comerciale neloiale în relația contractuală dintre furnizor și cumpărător. EBA consideră că noțiunea de „cost al produsului” trebuie clarificată, iar interdicția de vânzare sub cost trebuie reanalizată pentru a evita distorsiuni nejustificate în formarea prețurilor și în concurența de pe piață.

Pe lângă aceste aspecte de fond, membrii EBA au semnalat și necesitatea unor clarificări suplimentare privind termenele de plată, condițiile promoțiilor comerciale și ale serviciilor de marketing, definirea unor noțiuni-cheie, aplicarea regulilor privind livrările către mai multe unități comerciale și intrarea în vigoare a noilor condiții contractuale. Considerăm că o redactare mai clară și mai predictibilă a acestor prevederi este esențială pentru asigurarea securității juridice și pentru aplicarea uniformă a legii.

În concluzie, EBA susține necesitatea unui cadru legal eficient pentru prevenirea practicilor comerciale neloiale în lanțul de aprovizionare agricol și alimentară și pentru protejarea furnizorilor vulnerabili. Totuși, în forma actuală, proiectul conține o serie de prevederi care necesită revizuire pentru a asigura proporționalitatea, claritatea și compatibilitatea sa cu Directiva (UE) 2019/633, cu principiile economiei de piață și cu cadrul juridic național existent. Din această perspectivă, EBA recomandă revizuirea regimului sancționator, introducerea unei etape de soluționare amiabilă a disputelor, reexaminarea prevederilor privind plafonarea reducerilor comerciale, obligația de listare, retururile și interdicția de vânzare sub cost, precum și continuarea consultărilor cu mediul de afaceri pentru identificarea unor soluții legislative echilibrate, sustenabile și compatibile cu realitățile pieței din Republica Moldova.

EBA își exprimă disponibilitatea de a participa în continuare la consultările tehnice privind proiectul și de a contribui la identificarea unor soluții care să asigure atât protecția împotriva practicilor comerciale neloiale, cât și funcționarea eficientă și predictibilă a pieței.

Cu înaltă considerațiune,

Mariana RUFA,
Director Executiv EBA